

Strateški načrt
Osrednje knjižnice Celje
za obdobje
2021 - 2025

mag. Polona Rifelj
november 2020

Pozitivno mnenje k strateškemu načrtu Osrednje knjižnice Celje za obdobje 2021-2025 so podali:

- Mestni svet Mestne občine Celje dne 3. 12. 2020,
- strokovni svet dne 14. 12. 2020,
- svet zavoda dne 18.12.2020.

Strateški načrt Osrednje knjižnice Celje za obdobje 2021-2025 je direktorica mag. Polona Rifelj sprejela dne 21.12.2020.

mag. Polona Rifelj,
direktorica

Kazalo

IZHODIŠČA	2
POVZETEK STRATEŠKIH CILJEV	3
PRAVNE PODLAGE DELOVANJA OSREDNJE KNJIŽNICE CELJE	7
POS LANSTVO IN VIZIJA	10
DEJAVNIKI ZUNANJEGA OKOLJA, KI BODO VPLIVALI NA DELOVANJE KNJIŽNICE	11
STRATEŠKA PODROČJA IN CILJI OSREDNJE KNJIŽNICE CELJE	12
STRATEŠKO PODROČJE 1: RAZVOJ IN UPRAVLJANJE KNJIŽNIČNE ZBIRKE	12
STRATEŠKO PODROČJE 2: NADGRADNJA OBSTOJEČIH IN RAZVOJ NOVIH STORITEV	15
STRATEŠKO PODROČJE 3: VIRTUALNA KNJIŽNICA.....	19
STRATEŠKO PODROČJE 4: DOMOZNANSKA DEJAVNOST	22
STRATEŠKO PODROČJE 5: KNJIŽNICA IN OKOLJE - SODELOVANJE, PARTNERSTVA IN PROMOCIJA	24
STRATEŠKO PODROČJE 6: OSREDNJA OBMOČNA KNJIŽNICA	26
STRATEŠKO PODROČJE 7: ORGANIZACIJSKA KULTURA IN KOMPETENCE ZAPOSLENIH.....	28
STRATEŠKO PODROČJE 8: INFRASTRUKTURA ZA DELO KNJIŽNICE	30
ANALIZA LOKALNEGA OKOLJA IN PREGLED DEJAVNIKOV, KI BODO VPLIVALI NA DELOVANJE OSREDNJE KNJIŽNICE CELJE V STRATEŠKEM OBDOBJU 2021–2025	32

Izhodišča

Osrednja knjižnica Celje je splošna knjižnica, ki izvaja knjižnično dejavnost kot javno službo na območju Mestne občine Celje in po pogodbi za občine Dobrna, Štore in Vojnik, ter osrednja območna knjižnica celjske in zasavske regije, v katerih poleg Osrednje knjižnice Celje deluje še enajst osrednjih knjižnic, za katere izvaja naloge v skladu s Pravilnikom o osrednjih območnih knjižnicah.

Lokacija, prostor in razvejane storitve omogočajo, da je knjižnica najbolj obiskana kulturna ustanova v mestu, prostor kulture, izobraževanja in srečevanja, prepoznavna, nepogrešljiva in priljubljena med uporabniki v lokalnem okolju ter spoštovana v slovenski strokovni javnosti in tudi prek meja Slovenije.

Strateški načrt Osrednje knjižnice Celje za obdobje 2021-2025 nadgrajuje predhodne strateške usmeritve in cilje in je hkrati zastavljen tako, da omogoča prilagajanje spremembam. Če je predhodno obdobje strateškega načrtovanja zaznamovala gospodarska kriza, nas v naslednjem obdobju čakajo nepredvidene posledice zdravstvene krize zaradi epidemije Covid-19. Pričakujemo lahko ekonomske in socialne posledice, ki pa jih težko predvidimo v naprej. Načrtovanje dejavnosti bo torej zahtevalo visoko stopnjo odzivnosti in sposobnosti prilagajanja tako razmeram v globalizirani družbi kot tudi aktualni situaciji v Sloveniji.

Strateški cilji upoštevajo doseženo stopnjo razvoja knjižnice ter predvidljive dejavnike v notranjem in zunanem okolju knjižnice. Pomemben poudarek strateškega načrta je tudi na vzpostavitvi metod in kazalnikov, ki bodo zagotavljali pravočasno zaznavanje sprememb in potreb, na katere se mora knjižnica skladno s svojim poslanstvom odzvati.

Knjižnica želi z uresničevanjem strateških ciljev tudi krepiti interes za lokalno dogajanje in socialno vključenost različnih skupin prebivalcev ter v ospredje postaviti uporabnike kot enakopravne partnerje pri oblikovanju storitev.

Načrt skuša biti ambiciozen in razvojno naravnani, vendar ob konstantni skrbi za racionalnost delovnih procesov in učinkovito postavljanje prioritet ter v iskanju sinergij z vstopanjem v partnerstva na lokalnem, regijskem in nacionalnem nivoju.

Vsekakor pa je potrebno poudariti, da je realizacija vseh strateških ciljev pogojena z zagotavljanjem zadostnih finančnih sredstev tako s strani države, kot s strani lokalne skupnosti.

Povzetek strateških ciljev

Strateško področje 1: RAZVOJ IN UPRAVLJANJE KNJIŽNIČNE ZBIRKE

Knjižnična zbirka je glavno orodje, s katerim knjižnica izvaja svoje poslanstvo. Z uresničevanjem zastavljenih ciljev bo Osrednja knjižnica Celje zagotavljala optimalen izbor in dostopnost knjižničnega gradiva na različnih nosilcih glede na spreminjajoče se potrebe uporabnikov. Z nadaljnjim razvojem metod selekcije in evalvacije bo povečala učinek vloženi sredstev.

Strateški cilji:

1. Zagotavljati raznovrsten in kakovosten izbor vseh vrst knjižničnega gradiva za uporabnike osrednje knjižnice in krajevnih knjižnic ter skladno s profilom osrednje območne knjižnice
2. Zagotavljati optimalno dostopnost knjižničnega gradiva za uporabnike in odzivnost na njihove potrebe
3. Skrbeti za aktualnost in aktivnost knjižnične zbirke
4. Skrbeti za redno in sistematično evalvacijo knjižnične zbirke in njenega upravljanja

Strateško področje 2: NADGRADNJA OBSTOJEČIH IN RAZVOJ NOVIH STORITEV

V preteklih letih je Osrednja knjižnica Celje razvila vrsto storitev, s katerimi se odziva na konkretne potrebe različnih ciljnih skupin. Uspešna je pri spodbujanju branja ter razvoju informacijske pismenosti med otroki, išče poti do ranljivih skupin prebivalcev in do občanov, ki zaradi starosti ali bolezni ne morejo uporabljati knjižničnih storitev na običajne načine, ter ponuja obsežen program izobraževanja in druženja za starejše občane. Na področju ponudbe gradiva in informacij knjižnica vzpostavlja vzporedno ponudbo v elektronskem okolju. Prostorna zgradba v Celju knjižnici omogoča, da razvija vlogo fizičnega prostora za srečevanje in druženje ter krepitev medčloveških stikov.

Osrednja knjižnica Celje bo morala v naslednjem strateškem obdobju obstoječe storitve razvijati in jih nadgrajevati ter prilagajati spremenjenim okoliščinam, razvijati nove storitve na področju informacijske pismenosti, vseživljenjskega učenja, socialnega vključevanja, medgeneracijskega in medkulturnega dialoga, in to tako, da bo z njimi naslavljala vse skupine prebivalcev. Proučiti bo morala možnosti za razvoj nadstandardnih storitev kot nadgradnje javne službe ter redno preverjati in evalvirati učinek vseh ponujenih storitev.

Strateški cilji:

1. Redno spremljanje potreb uporabnikov kot osnova za nadgradnjo obstoječih storitev za uporabnike in uvedbo novih
2. Storitve za mladostnike
3. Spodbujanje medgeneracijskega srečevanja in pomoči

4. Razvoj celovitega sistema izobraževanja uporabnikov
5. Spodbujanje branja med vsemi generacijami in ciljnimi skupinami knjižnice
6. Storitve za etnične skupine

Strateško področje 3: VIRTUALNA KNJIŽNICA

Osrednja knjižnica Celje poleg tradicionalnih storitev že vrsto let razvija tudi ponudbo v virtualnem okolju. Ponuja vrsto podatkovnih zbirk, dostopnih na daljavo, elektronske knjige v angleškem in slovenskem jeziku ter zvočne knjige z oddaljenim dostopom. S storitvijo Moj Cobiss/Moja knjižnica na računalnikih in prenosnih napravah omogoča podaljševanje rokov izposoje, rezervacije gradiva in naročila medknjižnične izposoje prek interneta. Uporabniki se lahko naročajo na več vrst elektronskega obveščanja, pri čemer lahko izbirajo med obvestili po elektronski pošti ali SMS sporočili. Knjižnica izvaja program digitalizacije redkega in dragocenega starejšega gradiva, s čimer zasleduje cilje varovanja gradiva ob hkratni povečani dostopnosti. Na osnovi informacij o lokalnem okolju gradi lastne podatkovne zbirke (Biografski leksikon celjskega območja in Zasavja, ki je združen v skupni portal Obrazi slovenskih pokrajin) ter upravlja in razvija vseslovenski regijski portal Kamra.

Strateški cilji:

1. Razvijati nabor storitev knjižnične javne službe v spletnem okolju
2. Zagotavljati digitalizacijo gradiva in pripravo e-vsebin, pomembnih za ohranjanje kulturne dediščine
3. Izgradnja lastnih podatkovnih zbirk glede na potrebe ciljnih skupin

Strateško področje 4: DOMOZNANSKA DEJAVNOST

Osrednja knjižnica Celje je v nacionalnem merilu poznana po razviti domoznanski dejavnosti in obsežnih domoznanskih zbirkah, ki so tudi osnova za njen prispevek v Slovensko digitalno knjižnico dLib, na regijski portal Kamra ter spletni biografski leksikon Obrazi slovenskih pokrajin. Zaradi strukturnih in kadrovskih dejavnikov se je koncept zbirk in geografski obseg domoznanske dejavnosti v preteklosti večkrat spreminjal, zato bi bilo potrebno obstoječe stanje evalvirati in ponovno preveriti njeno konceptualno ustreznost.

Promocijo domoznanske dejavnosti je potrebno usmeriti v krepitev lokalne kulturne identitete prebivalcev in v večji meri nameniti tudi prebivalcem na območjih delovanja krajevnih knjižnic.

Strateški cilji:

1. Evalvacija, redefinicija in dolgoročni načrt oblikovanja in upravljanja domoznanskih zbirk
2. Promocija domoznanskih vsebin na območjih delovanja krajevnih knjižnic

Strateško področje 5: KNJIŽNICA IN OKOLJE - SODELOVANJE, PARTNERSTVA IN PROMOCIJA

Pri izvajanju svojega poslanstva se Osrednja knjižnica Celje aktivno vključuje v okolje ter z namenom učinkovitejšega in racionalnejšega izvajanja storitev, doseganja sinergičnih učinkov in pridobivanja sredstev na projektnih razpisih vstopa v partnerstva s knjižnicami in drugimi organizacijami na lokalni, regijski, nacionalni in mednarodni ravni.

V naslednjem srednjeročnem obdobju se bo knjižnica še bolj tesno povezovala z okoljem, odgovarjala na njegove potrebe in podpirala njegove razvojne načrte; krepila bo obstoječa partnerstva in pridobivala nova, ob tem pa poudarjeno razvijala svojo lastno identiteto in prepoznavnost v okolju.

Strateški cilji:

1. Osrednja knjižnica Celje kot pobudnica sodelovanja in partnerstev med različnimi ustanovami v lokalnem, nacionalnem in mednarodnem okolju
2. Razvoj (nadgradnja) koncepta promocije knjižnice in upravljanja odnosov z uporabniki

Strateško področje 6: OSREDNJA OBMOČNA KNJIŽNICA

Naloge Osrednje knjižnice Celje kot osrednje območne knjižnice so opredeljene v Pravilniku o Osrednjih območnih knjižnicah in financirane na osnovi letnega programa dela. Osrednja knjižnica Celje je s knjižnicami na območju razvila zgleden partnerski odnos, ki je dal dobre rezultate na področju koordinirane digitalizacije domoznanskega gradiva, razvoja skupnih projektov, izobraževanja zaposlenih, ugodnejših pogojev za dostop do elektronskih podatkovnih zbirk in informacijskih rešitev. Knjižnice na območju so izboljšale uspešnost pri kandidiranju na razpisih in razvile kulturo izmenjave dobrih praks.

Strateški cilji:

1. Razvoj območnosti in izvajanje ter nadgradnja obstoječih skupnih projektov med knjižnicami območja
2. Razvoj kompetenc knjižničarjev na območju

Strateško področje 7: ORGANIZACIJSKA KULTURA IN KOMPETENCE ZAPOSLENIH

Za kvalitetno in učinkovito izvajanje storitev za uporabnike je potreben permanenten nadzor nad delovnimi procesi ter njihovo prilagajanje spremenjenim okoliščinam. Knjižnica bo lahko omogočila razvoj novih storitev le z racionalizacijo obstoječih storitev in učinkovitim postavljanjem prioritet. Zaradi hitro spreminjajočega se okolja, v katerem deluje knjižnica (informatizacija, konkurenca spletnih ponudnikov informacij), se morajo znanja zaposlenih redno posodabljati in nadgrajevati.

Strateški cilji:

1. Racionalni in učinkoviti delovni procesi
2. Kompetentni zaposleni

Strateško področje 8: INFRASTRUKTURA ZA DELO KNJIŽNICE

Z izgradnjo novih prostorov pred desetimi leti, je Osrednja knjižnica Celje pridobila kvaliteten javni prostor za izvajanje storitev, ki uporabnikom in različnim skupinam lokalne skupnosti omogoča širok spekter uporabe: samostojno učenje, kvalitetno preživljanje prostega časa, druženje, predstavitev svoje ustvarjalnosti. Proporcionalno z velikostjo lokalnih skupnosti bi bilo potrebno takšen prostor zagotoviti in/ali razvijati tudi v krajevnih knjižnicah.

Za svojo prisotnost v virtualnem okolju, ki je za knjižnico v sodobnih okoliščinah nujno potrebna, potrebuje Osrednja knjižnica Celje tudi zmogljivo informacijsko infrastrukturo, ki zagotavlja podporo vsem poslovnim in strokovnim procesom, omogoča delo, učenje in dostop do informacij za uporabnike, podpira izobraževalne in kulturne dejavnosti knjižnice ter omogoča razvoj storitev za samostojno uporabo knjižnice. Ob sodobni strojni in programski opremi potrebuje tudi specializiran kader s širokimi znanji, ki zagotavlja razvoj, varnost, urejenost in operativnost informacijske infrastrukture ter pomaga poslovnim in strokovnim delavcem knjižnice, da s pomočjo možnosti sodobne tehnologije učinkovito odgovarjajo na delovne probleme in razvojne priložnosti.

Strateški cilji:

1. Zagotavljati kvaliteten javni prostor za delovanje vseh knjižnic v mreži OKC
2. Zagotavljati sodobno informacijsko infrastrukturo za podporo delovanju knjižnice

Pravne podlage delovanja Osrednje knjižnice Celje

Status Osrednje knjižnice Celje (v nadaljevanju OKC) kot javnega zavoda na področju kulture opredeljujejo Zakon o javnih zavodih (ZZ) (Ur. l. RS 12/91, 17/91, 55/92, 13/93, 66/93, 66/93, 45/94, 8/96, 31/00, 36/00 in 127/06), Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo (ZUJIK) (Ur. l. RS 96/02, 23/06, 53/07, 77/07, 65/07, 56/08, 4/10, 20/11, 100/11, 111/13, 68/16 in 61/17) ter Zakon o knjižničarstvu (ZKNJ-1)(Ur. l. RS 87/01, 96/02 in 92/15). Na podlagi omenjenih zakonov urejajo delovanje OKC kot osrednje območne splošne knjižnice še Uredba o osnovnih storitvah knjižnic (Ur. l. RS 29/03), Pravilnik o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe (Ur. l. RS 73/03), Pravilnik o osrednjih območnih knjižnicah (Ur. l. RS 88/03) in Resolucija o nacionalnem programu za kulturo 2014-2017 (Ur. l. RS 99/13).

Dejavnost OKC je opredelil Mestni svet Mestne občine Celje s sprejetjem Odloka o ustanovitvi javnega zavoda Osrednja knjižnica Celje (Ur. l. RS 82/04, 108/08, 44/12), podrobneje pa poslovanje knjižnice opredeljuje Pravilnik o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest v Osrednji knjižnici Celje z dne 22. december 2015. Že pred tem je knjižnica z občinami, za katere izvaja javno službo na področju knjižnične dejavnosti, podpisala pogodbe o zagotavljanju javne službe na področju knjižničarstva, in sicer za občine: Dobrna (podpisana 9. decembra 2002), Štore (podpisana 8. oktobra 2002) in Vojnik (podpisana 1. oktobra 2002).

Dejavnost in naloge OKC opredeljuje Zakon o knjižničarstvu. V 2. členu zakon opredeli naloge, ki jih zajema knjižnična dejavnost kot javna služba, in sicer:

- zbiranje, obdelovanje, hranjenje in posredovanje knjižničnega gradiva;
- zagotavljanje dostopa do knjižničnega gradiva in elektronskih publikacij;
- izdelovanje knjižničnih katalogov, podatkovnih zbirk in drugih informacijskih virov;
- posredovanje bibliografskih in drugih informacijskih proizvodov in storitev;
- pridobivanje in izobraževanje uporabnikov;
- informacijsko opismenjevanje;
- varovanje knjižničnega gradiva, ki je kulturni spomenik;
- drugo bibliotekarsko, dokumentacijsko in informacijsko delo.

V 16. členu Zakona o knjižničarstvu so opredeljene naloge splošnih knjižnic, ki izvajajo knjižnično dejavnost za prebivalce v svojem okolju, vključno s storitvami za skupine prebivalcev s posebnimi potrebami.

Splošne knjižnice v skladu s 16. členom Zakona o knjižničarstvu poleg dejavnosti iz 2. člena tega zakona opravljajo še naslednje naloge:

- sodelujejo v vseživljenjskem izobraževanju;

- zbirajo, obdelujejo, varujejo in posredujejo domoznansko gradivo;
- zagotavljajo dostopnost in uporabo gradiv javnih oblasti, ki so splošno dostopna na elektronskih medijih;
- organizirajo posebne oblike dejavnosti za otroke, mladino in odrasle, ki so namenjene spodbujanju bralne kulture;
- organizirajo posebne oblike dejavnosti za otroke, mladino in odrasle s posebnimi potrebami;
- organizirajo kulturne prireditve, ki so povezane z njihovo dejavnostjo.

16. člen Zakona o knjižničarstvu zahteva tudi, da so splošne knjižnice vključene v nacionalni vzajemni bibliografski sistem.

Zakon o knjižničarstvu v 27. členu opredeljuje tudi posebne naloge osrednjih območnih knjižnic. Splošna knjižnica, ki na podlagi pogodbe z ministrstvom, pristojnim za kulturo, v soglasju s svojim ustanoviteljem opravlja za širše območje posebne naloge, je osrednja območna knjižnica. Njene posebne naloge so:

- zagotavljati povečan in zahtevnejši izbor knjižničnega gradiva in informacij;
- nuditi strokovno pomoč vsem knjižnicam s svojega območja;
- koordinirati zbiranje, obdelavo in hranjenje domoznanskega gradiva za svoje območje;
- usmerjati izločeno knjižnično gradivo s svojega območja.

Podrobneje ureja status OKC kot osrednje območne knjižnice Pravilnik o osrednjih območnih knjižnicah.

Pregled pravnih podlag:

Status in delovanje Osrednje knjižnice Celje urejajo naslednji zakoni in podzakonski predpisi:

- Odlok o ustanovitvi javnega zavoda Osrednja knjižnica Celje (Uradni list RS, št. 82/04, 108/08 in 46/12);
- Zakon o knjižničarstvu (Uradni list RS, št. 87/01, Ur. l. RS 96/02 in Ur. l. RS 92/15) in podzakonski predpisi;
- Uredba o osnovnih storitvah knjižnice (Uradni list RS, št. 29/03);
- Pravilnik o pogojih izvajanja knjižnične dejavnosti kot javne službe (Uradni list RS, št. 73/03 in 70/08);
- Pravilnik o osrednjih območnih knjižnicah (Uradni list RS, št. 88/03);
- Pravilnik o razvidu knjižnic (Uradni list RS, št. 105/03);
- Pravilnik o izdaji dovoljenj za vzajemno katalogizacijo (Uradni list RS, št. 107/08);
- Pravilnik o načinu določanja skupnih stroškov osrednjih knjižnic, ki zagotavljajo knjižnično dejavnost v več občinah, in stroškov krajevnih knjižnic (Uradni list RS, št. 19/03);
- Zakon o obveznem izvodu publikacij (ZOIPPub) (Uradni list RS, št. 69/06 in 86/09);

- Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo (Uradni list RS, št. 77/07–ZUJIK in UPB1, 56/08, 4/10, 20/11 in 111/13);
- Zakon o zavodih (Uradni list RS, št. 12/91 s spremembami in dopolnitvami);
- Zakon o lokalni samoupravi (Uradni list RS št. 72/93 s spremembami in dopolnitvami).

Delovanje knjižnice urejajo tudi interni pravilniki:

- Pravilnik o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest v OKC (2016), Sklep o spremembah in dopolnitvah (21.9.2017, 6.2.2018, 15.1.2019, 26.4.2019);
- Pravilnik o poslovanju Osrednje knjižnice Celje (2018);
- Pravilnik o delovnem času v OKC (2020);
- Pravilnik o izločanju in odpisu knjižničnega gradiva v OKC(2004);
- Pravilnik o ravnanju in ukrepih za preprečevanje trpinčenja na delovnem mestu (mobing) ter za odpravo njegovih posledic (2017);
- Pravilnik o prisotnosti in prepovedi uporabe alkohola, drog ali drugih prepovedanih substanc na delovnem mestu (2013);
- Pravilnik o zavarovanju osebnih podatkov (2010);
- Pravilnik o računovodstvu OKC (2019);
- Interni akt o blagajniškem poslovanju in poslovanju z davčnimi blagajnami (2019)
- Pravilnik o obračunu in izplačilu potnih stroškov v OKC (2013);
- Pravilnik o rednem letnem popisu (2016);
- Pravilnik o uporabi in vzdrževanju službenih vozil ter uporabi lastnih vozil v službene namene (2017);
- Pravilnik o ravnanju s podarjenim gradivom (2013);
- Pravilnik o pretoku odpisanega knjižničnega gradiva na območju, ki ga OKC pokriva kot območna splošna knjižnica (2005);
- Pravilnik o volitvah predstavnikov delavcev OKC v strokovni svet zavoda (2004);
- Poslovník sveta OKC (2004);
- Poslovník strokovnega sveta OKC (2005);
- Načrt integritete v OKC (2013);
- Pravilnik o vodenju zaloge knjižničnega gradiva v Osrednji knjižnici Celje (2017);
- Strokovna priporočila in standardi za splošne knjižnice za obdobje 2018-2028 (2018);
- Strateški načrt Osrednje knjižnice Celje za obdobje 2015-2020 (2014).

Poslanstvo in vizija

Poslanstvo

Osrednja knjižnica Celje je javna ustanova, ki je dostopna vsem prebivalcem, ne glede na starost, izobrazbo, poreklo ali materialno stanje. Naše storitve na področju izobraževanja, kulture in posredovanja informacij bogatijo posameznika in s tem tudi širšo skupnost. Preko knjižnice sta dostopna znanje in duhovno bogastvo vsega sveta, obenem pa svetu sporočamo, da smo in kdo smo. Naša knjižnica je eden od temeljnih kamnov lokalne in narodne identitete. Kot osrednja območna knjižnica pospešujemo strokovni razvoj na območju in v sodelovanju s knjižnicami na območju skrbimo za racionalno organizacijo knjižnične dejavnosti.

Vizija

Želimo postati eno od nepogrešljivih mestnih in pokrajinskih kulturnih in izobraževalnih središč za čim večje število ljudi. Svojo strokovnost in vsebinske kapacitete bomo po zgledu najboljših svetovnih knjižnic gradili tako, da bomo v podporo razvojnim procesom mesta in njegovega širšega območja. Pri tem ne bomo pozabljali na ljudi s posebnimi potrebami, saj je razumevanje drugačnih temeljni pogoj družbene razvitosti in človeške kulture nasploh.

Dejavniki zunanjega okolja, ki bodo vplivali na delovanje knjižnice

Da bi knjižnica zagotovila uspešno izvajanje svojega poslanstva, svoj razvoj in dolgoročno preživetje, bo morala razviti visoko stopnjo odzivnosti in sposobnosti prilagajanja tako razmeram v globalizirani družbi kot tudi aktualni socialni in ekonomski situaciji v Sloveniji.

Dejavniki zunanjega okolja, ki jih bo morala knjižnica upoštevati, so predvsem naslednji:

- Spreminjajoča se demografska slika:
  - ker se podaljšuje življenjska doba, se bo večal delež starejše populacije;
  - ljudje z migracijami skušajo priti do boljših življenjskih in delovnih pogojev, zato se bo večal delež neslovenskih etničnih skupin v okolju.
- Razvoj informacijske in komunikacijske tehnologije bo knjižnici prinašal nove možnosti za povečanje dosega in dostopnosti njene dejavnosti ter modernizacijo storitev ter jo hkrati soočil s konkurenco drugih informacijskih ponudnikov. Dostopnost različnih informacijskih virov in percepcija tiskanih virov nasproti elektronskim, predvsem med mladimi, bodo za knjižnico pomembna izhodišča za razvoj storitev.
- Potreba prebivalcev po vseživljenjskem izobraževanju, ker je učljivost posameznika čedalje pomembnejša konkurenčna prednost v ekonomiji sodobnega globaliziranega sveta.
- Široka raba interneta, ki sproža težko predvidljive družbene spremembe, povečuje splošno dostopnost znanja in informacij, odpira nove načine komuniciranja, obenem pa se povečuje možnost zlorab in s tem potreba po skrbnem upravljanju posameznikove identitete v virtualnem okolju. Oblikujejo se skupine digitalno izključenih prebivalcev.
- Nepredvidene ekonomske in socialne posledice epidemije Covid-19 bodo narekovale potrebo po krepitvi socialne vloge knjižnice in njeno vztrajanje pri zagotavljanju enakopravnega dostopa do dobrin, kot so informacije, znanje, možnost vključevanja v različne interesne skupine in kvalitetno preživljanje prostega časa.
- Sprememba zakonodaje o zagotavljanju javnega interesa na področju kulture, založništva, knjižničarstva in avtorskih pravic. Novi programi za kulturo na nacionalnem in lokalnem nivoju.

Strateška področja in cilji Osrednje knjižnice Celje

Strateško področje 1: Razvoj in upravljanje knjižnične zbirke

Izhodišče: Osrednja knjižnica Celje ima obsežno knjižnično zbirko, ki uspešno odgovarja na potrebe ciljnih skupin prebivalcev lokalnih skupnosti in obsega gradivo na tradicionalnih in sodobnih nosilcih z različnih področij znanja in različno stopnjo poglobljenosti obdelave.

V preteklih letih je knjižnica dosegala pričakovani nivo letnega prirasta. Tudi v prihodnje načrtujemo ekonomično in premišljeno porabo finančnih virov za nakup knjižničnega gradiva ter nadaljnji razvoj metod selekcije gradiva, ki bodo zagotavljale optimalno dostopnost glede na vložena sredstva.

Strateški cilji:

1. Zagotavljati raznovrsten in kakovosten izbor vseh vrst knjižničnega gradiva za uporabnike osrednje knjižnice in krajevnih knjižnic ter skladno s profilom osrednje območne knjižnice
2. Zagotavljati optimalno dostopnost knjižničnega gradiva za uporabnike in odzivnost na njihove potrebe
3. Skrbeti za aktualnost in aktivnost knjižnične zbirke
4. Skrbeti za redno in sistematično evalvacijo knjižnične zbirke in njenega upravljanja

Cilj 1:

Zagotavljati raznovrsten in kakovosten izbor vseh vrst knjižničnega gradiva za uporabnike osrednje knjižnice in krajevnih knjižnic ter skladno s profilom osrednje območne knjižnice

Aktivnosti	Časovni okvir	Nosilci
Evalvacija nabavne politike v osrednji knjižnici in krajevnih knjižnicah	2021	delovna skupina
Priprava dokumenta o nabavni politiki in razvoju zbirk v OKC	2021	delovna skupina

Pričakovani učinki:

Optimalen izbor knjižničnega gradiva glede na potrebe uporabnikov; jasno definirane odgovornosti za izgradnjo zbirke; enakomerna obremenitev knjižnične infrastrukture; ekonomično poslovanje nabavne službe; uravnoteženi rezultati uporabe zbirke; izboljšanje kvalitete zbirke; jasno definiran

standard za zagotavljanje povečanega izbora gradiva glede na število prebivalcev območja. Zagotovljeno financiranje naloge glede na število prebivalcev območja.

Kazalniki uspešnosti:

Povečan obrat gradiva za vsako posamezno knjižnico v mreži OKC.

Cilj 2:

Zagotavljati optimalno dostopnost knjižničnega gradiva za uporabnike in odzivnost na njihove potrebe

Aktivnosti	Časovni okvir	Nosilci
Zagotavljanje optimalnega števila izvodov na posamezni naslov gradiva	2021/2025	delovna skupina
Definiranje in evalvacija časovnih standardov za postopke obdelave	2021/2022	delovna skupina
Spremljanje virov znanja na novih nosilcih in vključevanje le-teh v ponudbo knjižnice	2021/2025	delovna skupina

Pričakovani učinki:

Optimalno število izvodov knjižničnega gradiva glede na potrebe uporabnikov. Jasno definirane odgovornosti za izgradnjo zbirke. Hitra dostopnost nabavljenega gradiva uporabnikom.

Kazalniki uspešnosti:

Število rezervacij. Število dni od naročila gradiva do njegove dostopnosti za uporabnike.

Cilj 3:

Skrbeti za aktualnost, urejenost in aktivnost knjižnične zbirke

Aktivnosti	Časovni okvir	Nosilci
Permanenten odpis zastarelega in iztrošenega gradiva	2021/2025	Komisija za odpis
Izvajanje obstoječih in razvoj novih metod promocije gradiva	2021/2025	Kolegij, oseba odgovorna za stike z javnostmi, Izposoja

Pričakovani učinki:

Visoka stopnja aktualnosti knjižničnih zbirk v prostem pristopu; boljša izraba knjižničnega prostora; dolgoročna razpoložljivost kapacitet za skladiščenje knjižničnega gradiva. Povečan obrat gradiva v prostem pristopu.

Kazalniki uspešnosti:

Obrat gradiva. Število naslovov relevantnega gradiva v prostem pristopu.

Cilj 4:**Redna in sistematična evalvacija knjižnične zbirke in njenega upravljanja**

Aktivnosti	Časovni okvir	Nosilci
Opredelitev metodologije in kazalnikov za evalvacijo knjižnične zbirke	2021/2022	delovna skupina
Določitev indikatorjev in kazalnikov za zaznavanje sprememb v potrebah uporabnikov.	2021/2022	Kolegij, delovna skupina

Pričakovani učinki:

Boljša dostopnost aktualnega gradiva za uporabnike. Pravočasno zaznavanje sprememb v potrebah uporabnikov in njihovih navadah ter posledično preusmerjanje prioritet nabavne politike.

Kazalniki uspešnosti:

Povečan obrat gradiva v vseh enotah Osrednje knjižnice Celje.

Strateško področje 2: Nadgradnja obstoječih in razvoj novih storitev

Izhodišče: V preteklih letih je Osrednja knjižnica Celje razvila vrsto storitev, s katerimi se odziva na konkretne potrebe različnih ciljnih skupin. Uspešna je pri spodbujanju branja ter razvoju informacijske pismenosti med otroki, išče poti do ranljivih skupin prebivalcev in do občanov, ki zaradi starosti ali bolezni ne morejo uporabljati knjižničnih storitev na običajne načine, ter ponuja obsežen program izobraževanja in druženja za starejše občane. Na področju ponudbe gradiva in informacij knjižnica vzpostavlja vzporedno ponudbo v elektronskem okolju. Prostorna zgradba v Celju knjižnici omogoča, da razvija vlogo fizičnega prostora za srečevanje in druženje ter krepitev medčloveških stikov.

Osrednja knjižnica Celje bo morala v naslednjem strateškem obdobju obstoječe storitve razvijati in jih nadgrajevati ter prilagajati spremenjenim okoliščinam, razvijati nove storitve na področju informacijske pismenosti, vseživljenjskega učenja, socialnega vključevanja, medgeneracijskega in medkulturnega dialoga, in to tako, da bo z njimi naslavljala vse skupine prebivalcev. Proučiti bo morala možnosti za razvoj nadstandardnih storitev kot nadgradnje javne službe ter redno preverjati in evalvirati učinek vseh ponujenih storitev.

Strateški cilji:

1. Redno spremljanje potreb uporabnikov kot osnova za nadgradnjo obstoječih storitev za uporabnike in uvedbo novih
2. Storitve za mladostnike
3. Storitve za etnične skupine
4. Spodbujanje medgeneracijskega srečevanja in pomoči
5. Razvoj celovitega sistema izobraževanja uporabnikov
6. Spodbujanje branja med vsemi generacijami in ciljnimi skupinami knjižnice

Cilj 1:

Redno spremljanje potreb uporabnikov kot osnova za nadgradnjo obstoječih storitev za uporabnike in uvedbo novih

Aktivnosti	Časovni okvir	Nosilci
Merjenje zadovoljstva uporabnikov s storitvami OKC	2021/2025 (vsaka tri leta)	delovna skupina

Pričakovani učinki:

Nadgradnja obstoječih in uvedba novih storitev kot odgovor na potrebe in pričakovanja uporabnikov. Pravočasno zaznavanje sprememb v potrebah uporabnikov in njihovih navadah ter posledično

preusmerjanje prioritet v ponudbi storitev. Prepoznavanje nevarnosti in priložnosti ter možnosti za izboljšanje kvalitete storitev. Zbiranje podatkov za dokazovanje kulturnih, ekonomskih in socialnih vplivov/koristi knjižnice za okolje.

Kazalniki uspešnosti:

Vzpostavitev referenčnih vrednosti kazalnikov zadovoljstva uporabnikov. Povečana uporaba storitev knjižnice.

Cilj 2:

Razvoj storitev za mladostnike

Aktivnosti	Časovni okvir	Nosilci
Priprava koncepta storitev za mladostnike	2021	delovna skupina

Pričakovani učinki:

Bolj enakomerna pokritost različnih starostnih skupin med uporabniki Osrednje knjižnice Celje. Potencial za vključitev mladostnikov v projekte medgeneracijskega sodelovanja.

Kazalniki uspešnosti:

Število mladostnikov med uporabniki Osrednje knjižnice Celje.

Cilj 3:

Storitve za etnične skupine

Aktivnosti	Časovni okvir	Nosilci
Razvoj in nadgradnja knjižničnih zbirk za določene etnične skupine (Albanci, Bošnjaki, Srbi, Kitajci....)	2021/2025	delovna skupina
Priprava posebnih oblik prireditev in izobraževanj za etnične skupine (za otroke, za družine, za ženske/matere) v slovenskem jeziku in jeziku etničnih skupin	2021/2022	odnosi z javnostmi, zunanji partnerji

Pričakovani učinki:

Zagotavljanje dostopnosti knjižničnih storitev vsem prebivalcem, spodbujanje medkulturnega dialoga in večkulturnosti v knjižnici, socialno vključevanje priseljencev.

Kazalniki uspešnosti:

Število pripadnikov etničnih skupin med uporabniki knjižnice. Podoba knjižnice kot urbane medkulturne institucije (ankete).

Cilj 4:

Spodbujanje medgeneracijskega srečevanja in pomoči

Aktivnosti	Časovni okvir	Nosilci
Razvoj in izvajanje projektov, ki naslavljajo aktualne potrebe uporabnikov in vključujejo sodelovanje več generacij	2021/2025	kolegij

Pričakovani učinki:

Osrednja knjižnica Celje je v javnosti prepoznana kot socialno senzibilna ustanova in agens medgeneracijskega povezovanja.

Kazalniki uspešnosti:

Število projektov; število uporabnikov, vključenih v projekte.

Cilj 5:

Razvoj celovitega sistema izobraževanja uporabnikov

Aktivnosti	Časovni okvir	Nosilci
Priprava ponudbe izobraževanj za uporabo knjižničnih storitev ter za izboljšanje različnih vidikov funkcionalne pismenosti ter o temah, ki zanimajo širši krog ljudi	2021/2025	delovna skupina

Pričakovani učinki:

Izboljšana informacijska pismenost v lokalni skupnosti, boljša socialna vključenost, širjenje strukture uporabnikov.

Kazalniki uspešnosti:

Število ur izobraževanj, število udeležencev izobraževanj, število ur izobraževanj, ki so jih izvedli zaposleni, število ur izobraževanj, ki so jih izvedli zunanji izvajalci.

Cilj 6:

Spodbujanje branja med vsemi generacijami in ciljnimi skupinami knjižnice

Aktivnosti	Časovni okvir	Nosilci
Aktiviranje starejših in kvalitetnih delov knjižnične zbirke v projektih za spodbujanje branja	2021/2025	Zaposleni v izposoji, odgovorna oseba za stike z javnostmi
Nadgradnja in razvoj novih projektov za spodbujanje branja (bralni klub, bralci z disleksijo, slabovidni bralci, starejši,... branje zaradi razvoja miselnih procesov, ozaveščanje o pomenu branja; promocija e-knjig)	2021/2025	delovna skupina

Pričakovani učinki:

Ozaveščenost o pomenu branja, znanja in ustvarjalnosti za različne ciljne skupine prebivalcev. Povečan obisk knjižnice. Povečan obrat zbirke. Prepoznavnost knjižnice v okolju.

Kazalniki uspešnosti:

Število projektov; izposoja gradiva, obrat zbirke.

Strateško področje 3: Virtualna knjižnica

Izhodišče: Osrednja knjižnica Celje poleg tradicionalnih storitev že vrsto let razvija tudi ponudbo v virtualnem okolju. Ponuja vrsto podatkovnih zbirk, dostopnih na daljavo, elektronske knjige v angleškem in slovenskem jeziku ter zvočne knjige z oddaljenim dostopom. S storitvijo Moj Cobiss/Moja knjižnica na računalnikih in prenosnih napravah omogoča podaljševanje rokov izposoje, rezervacije gradiva in naročila medknjižnične izposoje prek interneta. Uporabniki se lahko naročajo na več vrst elektronskega obveščanja, pri čemer lahko izbirajo med obvestili po elektronski pošti ali SMS sporočili. Knjižnica izvaja program digitalizacije redkega in dragocenega starejšega gradiva, s čimer zasleduje cilje varovanja gradiva ob hkratni povečani dostopnosti. Na osnovi informacij o lokalnem okolju gradi lastne podatkovne zbirke (Biografski leksikon celjskega območja in Zasavja, ki je združen v skupni portal Obrazi slovenskih pokrajin) ter upravlja in razvija vseslovenski regijski portal Kamra.

Strateški cilji:

1. Razvijati nabor storitev knjižnične javne službe v spletnem okolju
2. Zagotavljati digitalizacijo gradiva in pripravo e-vsebin, pomembnih za ohranjanje kulturne dediščine
3. Izgradnja lastnih podatkovnih zbirk glede na potrebe ciljnih skupin

Cilj 1:

Razvoj vzporednega nabora storitev knjižnične javne službe v spletnem okolju

Aktivnosti	Časovni okvir	Nosilci
Evalvacija in promocija vseh sklopov elektronskega gradiva in proučitev možnosti za implementacijo novih uporabnikom prijaznih elektronskih storitev	2021/2025	delovna skupina

Pričakovani učinki:

Povečana dostopnost in uporaba storitev knjižnice v spletnem okolju. Spletno mesto OKC kot enotna in učinkovita vstopna točka za uporabo sodobnih knjižničnih storitev. Prepoznavnost knjižnice v okolju. Zagotovljeni podatki za dokazovanje kulturnih, ekonomskih in socialnih vplivov/koristi knjižnice za okolje.

Kazalniki uspešnosti:

Število obiskov spletne strani; število izposojenih elektronskih knjig in zvočnih knjig; uporaba podatkovnih baz z oddaljenim dostopom.

Cilj 2:

Zagotavljanje digitalizacije gradiva in priprave e-vsebin, pomembnih za ohranjanje kulturne dediščine

Aktivnosti	Časovni okvir	Nosilci
Priprava načrta digitalizacije za naslednje srednjeročno obdobje in pridobivanje sredstev za izvajanje na razpisih	2021/2025	delovna skupina
Priprava vsebin za regijski portal Kamra	2021/2025	delovna skupina, urednik portala Kamra
Vzpostavljanje in negovanje partnerstev s kulturnimi organizacijami v regijskem okolju	2021/2025	delovna skupina, koordinator OOK

Pričakovani učinki:

Promocija in povečana dostopnost regijsko pomembnih vsebin in gradiva, zaščita starega in dragocenega gradiva, krepitev domoznanske dejavnosti in njena prepoznavnost med prebivalci. Zagotovljeni pogoji za dolgotrajno hranjenje arhivskih kopij digitaliziranega gradiva.

Kazalniki uspešnosti:

Število objavljenih dokumentov na dLib; število digitalnih zbirk in multimedijskih elementov, objavljenih na portalu Kamra; število aktivnih partnerjev portala Kamra iz območja.

Cilj 3:

Izgradnja lastnih podatkovnih zbirk

Aktivnosti	Časovni okvir	Nosilci
Sodelovanje pri izgradnji portala Obrazi slovenskih pokrajin (biografski leksikon celjskega območja in Zasavja)	2021/2025	Območna urednica portala
Razvoj in priprava vsebin za regijski portal Kamra	2021/2025	delovna skupina, urednik portala Kamra

Pričakovani učinki:

Promocija in povečana dostopnost regijsko pomembnih vsebin in gradiva, zaščita starega in dragocenega gradiva, krepitev domoznanske dejavnosti in njena prepoznavnost med prebivalci.

Kazalniki uspešnosti:

Število objavljenih dokumentov na dLib; število digitalnih zbirk in multimedijskih elementov, objavljenih na portalu Kamra; število aktivnih partnerjev portala.

Strateško področje 4: Domoznanska dejavnost

Izhodišče: Osrednja knjižnica Celje je v nacionalnem merilu poznana po razviti domoznanski dejavnosti in obsežnih domoznanskih zbirkah, ki so tudi osnova za njen prispevek v Slovensko digitalno knjižnico dLib, na regijski portal Kamra ter spletni biografski leksikon Obrazi slovenskih pokrajin. Zaradi strukturnih in kadrovskih dejavnikov se je koncept zbirk in geografski obseg domoznanske dejavnosti v preteklosti večkrat spreminjal, zato bi bilo potrebno obstoječe stanje evalvirati in ponovno preveriti njeno konceptualno ustreznost.

Promocijo domoznanske dejavnosti je potrebno usmeriti v krepitev lokalne kulturne identitete prebivalcev in v večji meri nameniti tudi prebivalcem na območjih delovanja krajevnih knjižnic.

Strateški cilji:

1. Evalvacija, redefinicija in dolgoročni načrt oblikovanja in upravljanja domoznanskih zbirk
2. Promocija domoznanskih vsebin na območjih delovanja krajevnih knjižnic

Cilj 1:

Evalvacija, redefinicija in dolgoročni načrt oblikovanja in upravljanja domoznanskih zbirk

Aktivnosti	Časovni okvir	Nosilci
Definiranje kazalnikov za evalvacijo domoznanskih zbirk	2021/2022	delovna skupina
Priprava strateškega načrta razvoja domoznanske dejavnosti	2022	delovna skupina

Pričakovani učinki:

Jasen vsebinski koncept zbirk; natančno definirano geografsko območje domoznanske dejavnosti. Povečan učinek vložkov v domoznansko dejavnost. Večja prepoznavnost domoznanske dejavnosti v lokalnem okolju.

Kazalniki uspešnosti:

Uporaba domoznanskih zbirk; število posredovanih domoznanskih informacij; število digitaliziranih enot iz domoznanskih zbirk.

Cilj 2:

Promocija domoznanskih vsebin na področju delovanja krajevnih knjižnic

Aktivnosti	Časovni okvir	Nosilci
Evidentiranje vsebin in delov zbirk, pomembnih za občine Dobrna, Štore in Vojnik	2021	delovna skupina, oseba odgovorna za odnose z javnostmi
Predstavitev vsebin, pomembnih za prebivalce in skupnosti s področja delovanja krajevnih knjižnic	2022/2025	delovna skupina, oseba odgovorna za odnose z javnostmi

Pričakovani učinki:

Krepitev lokalne kulturne identitete na področju delovanja krajevnih knjižnic. Utrjevanje vloge in položaja Osrednje knjižnice Celje in njenih enot v občinah, kjer delujejo krajevne knjižnice.

Kazalniki uspešnosti:

Število dogodkov domoznanske vsebine v krajevnih knjižnicah.

Strateško področje 5: Knjižnica in okolje - sodelovanje, partnerstva in promocija

Izhodišče: Pri izvajanju svojega poslanstva se Osrednja knjižnica Celje aktivno vključuje v okolje ter z namenom učinkovitejšega in racionalnejšega izvajanja storitev, doseganja sinergičnih učinkov in pridobivanja sredstev na projektnih razpisih vstopa v partnerstva s knjižnicami in drugimi organizacijami na lokalni, regijski, nacionalni in mednarodni ravni.

V naslednjem srednjeročnem obdobju se bo knjižnica še bolj tesno povezovala z okoljem, odgovarjala na njegove potrebe in podpirala njegove razvojne načrte; krepila bo obstoječa partnerstva in pridobivala nova, ob tem pa poudarjeno razvijala svojo lastno identiteto in prepoznavnost v okolju.

Strateški cilji:

1. Osrednja knjižnica Celje kot pobudnica sodelovanja in partnerstev med različnimi ustanovami v lokalnem, nacionalnem in mednarodnem okolju.
2. Razvoj (nadgradnja) koncepta promocije knjižnice in upravljanja odnosov z uporabniki

Cilj 1:

Osrednja knjižnica Celje kot pobudnica sodelovanja in partnerstev med različnimi ustanovami v lokalnem, nacionalnem in mednarodnem okolju.

Aktivnosti	Časovni okvir	Nosilci
Evidentiranje pomembnih partnerskih organizacij za razvoj knjižnice, njenih storitev ter pridobivanje novih ciljnih skupin uporabnikov	2021/2022	kolegij, oseba odgovorna za odnose z javnostmi
Vzpostavljanje partnerstev in razvoj skupnih dejavnosti	2021/2025	Vodstvo, vodje projektov

Pričakovani učinki:

Pozicioniranje Osrednje knjižnice Celje kot razvojno usmerjene organizacije in verodostojne partnerice v lokalnem in širšem okolju. Dostop do novih ciljnih skupin, uspešno pridobivanje sredstev na projektnih razpisih.

Kazalniki uspešnosti:

Število skupnih projektov v lokalnem, regijskem, nacionalnem in mednarodnem okolju; število zaposlenih, vključenih v projekte.

Cilj 2:

Razvoj (nadgradnja) koncepta promocije knjižnice in upravljanja odnosov z uporabniki

Aktivnosti	Časovni okvir	Nosilci
Sistematičen načrt promocije kot del razvoja storitev	2021/2025	Vodje projektov, odgovorna oseba za odnose z javnostmi
Promocija knjižničnih storitev preko medijev, družabnih omrežij in drugih PR orodij	2021/2025	Vodje projektov, odgovorna oseba za odnose z javnostmi

Pričakovani učinki:

Večja prepoznavnost osrednje in krajevnih knjižnic v lokalnem okolju, direkten dostop do ciljnih skupin, sistematično upravljanje odnosov z uporabniki.

Kazalniki uspešnosti:

Obisk prireditev; uporaba storitev; število sledilcev na družabnih omrežjih; prisotnost OKC v medijih.

Strateško področje 6: Osrednja območna knjižnica

Izhodišče: Naloge Osrednje knjižnice Celje kot osrednje območne knjižnice so opredeljene v Pravilniku o Osrednjih območnih knjižnicah in financirane na osnovi letnega programa dela. Osrednja knjižnica Celje je s knjižnicami na območju razvila zgleden partnerski odnos, ki je dal dobre rezultate na področju koordinirane digitalizacije domoznanskega gradiva, razvoja skupnih projektov, izobraževanja zaposlenih, ugodnejših pogojev za dostop do elektronskih podatkovnih zbirk in informacijskih rešitev. Knjižnice na območju so izboljšale uspešnost pri kandidiranju na razpisih in razvile kulturo izmenjave dobrih praks.

Strateški cilji:

1. Razvoj območnosti in izvajanje ter nadgradnja obstoječih skupnih projektov med knjižnicami območja
2. Razvoj kompetenc knjižničarjev na območju

Cilj 1:

Izvajanje in nadgradnja obstoječih skupnih projektov med knjižnicami regije

Aktivnosti	Časovni okvir	Nosilci
Skupen nakup podatkovnih zbirk in zagotavljanje dostopa na daljavo	2021/2025	Koordinator OOK
Izmenjava dobrih praks med knjižnicami območja	2021/2025	Koordinator OOK
Zagotavljanje resursov za vodenje, koordinacijo in evalvacijo skupnih projektov	2021/2025	Vodstvo

Pričakovani učinki:

Racionalizacija finančnih in kadrovskih virov na nivoju knjižničarstva v regiji. Širjenje dobre prakse, utrjevanje sodelovanja in partnerskih odnosov.

Kazalniki uspešnosti:

Število skupaj naročenih podatkovnih zbirk; število skupnih projektov; število uporabnikov, ki do zbirk dostopajo na daljavo.

Cilj 2:

Razvoj kompetenc knjižničarjev na območju

Aktivnosti	Časovni okvir	Nosilci
Skrb za trajnostni razvoj kompetenc knjižničarjev na območju	2021/2025	Koordinator OOK, predstavniki knjižnic na območju
Spodbujanje raziskovalnega dela na področju knjižničarstva na območju	2021/2025	Koordinator OOK

Pričakovani učinki:

Doseganje sinergičnih učinkov izobraževalnih programov, namenjenih zaposlenim v vseh knjižnicah območja.

Kazalniki uspešnosti:

Letno število izobraževanj za celotno območje; število udeležencev izobraževanj iz knjižnic na območju.

Strateško področje 7: Organizacijska kultura in kompetence zaposlenih

Izhodišče: Za kvalitetno in učinkovito izvajanje storitev za uporabnike je potreben permanenten nadzor nad delovnimi procesi ter njihovo prilagajanje spremenjenim okoliščinam. Knjižnica bo lahko omogočila razvoj novih storitev le z racionalizacijo obstoječih storitev in učinkovitim postavljanjem prioritet. Zaradi hitro spreminjajočega se okolja, v katerem deluje knjižnica (informatizacija, konkurenca spletnih ponudnikov informacij), se morajo znanja zaposlenih redno posodabljati in nadgrajevati.

Strateški cilji:

3. Racionalni in učinkoviti delovni procesi
4. Kompetentni zaposleni

Cilj 1:

Racionalni in učinkoviti delovni procesi

Aktivnosti	Časovni okvir	Nosilci
Načrtovanje delovnih procesov na osnovi kvantitativnih podatkov (statistični podatki in meritve)	2021/2025	kolegij, vodstvo
Promocija storitev za samostojno uporabo knjižnice	2021/2025	odgovorna oseba za odnose z javnostmi
Spodbujanje timskega dela in fleksibilnosti zaposlenih	2021/2025	Vodstvo

Pričakovani učinki:

Dogovorjeni postopki in procesi dela. Natančnejše načrtovanje in spremljanje delovnih procesov. Spremljanje kakovosti dela, hitro odzivanje na spremembe. Povečano zadovoljstvo zaposlenih. Nižji stroški storitev.

Kazalniki uspešnosti:

Strošek na aktivnega člana; delež članov, ki uporabljajo samopostrežne storitve.

Cilj 2:

Kompetence zaposlenih

Aktivnosti	Časovni okvir	Nosilci
Razvoj koncepta učeče se organizacije in organizacija prenosa znanja med zaposlenimi	2021/2022	Kolegij
Zagotavljanje osnovnih standardov znanj za skupine delovnih mest v knjižnici	2021/2025	Vodja izposoje, vodje delovnih skupin
Letni načrt izobraževanj glede na ugotovljene potrebe in delovni načrt; spremljanje in evalvacija izobraževanj	2021/2025	vodja izposoje, vodje delovnih skupin

Pričakovani učinki:

Povečan učinek sredstev, vloženih v izobraževanje; suvereni in motivirani zaposleni.

Kazalniki uspešnosti:

Število ur izobraževanja zaposlenih v OKC, število zaposlenih, ki so se udeležili izobraževanj; število zaposlenih, ki posredujejo svoje znanje sodelavcem.

Strateško področje 8: Infrastruktura za delo knjižnice

Izhodišče: Z izgradnjo novih prostorov pred desetimi leti, je Osrednja knjižnica Celje pridobila kvaliteten javni prostor za izvajanje storitev, ki uporabnikom in različnim skupinam lokalne skupnosti omogoča širok spekter uporabe: samostojno učenje, kvalitetno preživljanje prostega časa, druženje, predstavitev svoje ustvarjalnosti. Proporcionalno z velikostjo lokalnih skupnosti bi bilo potrebno takšen prostor zagotoviti in/ali razvijati tudi v krajevnih knjižnicah.

Za svojo prisotnost v virtualnem okolju, ki je za knjižnico v sodobnih okoliščinah nujno potrebna, potrebuje Osrednja knjižnica Celje tudi zmogljivo informacijsko infrastrukturo, ki zagotavlja podporo vsem poslovnim in strokovnim procesom, omogoča delo, učenje in dostop do informacij za uporabnike, podpira izobraževalne in kulturne dejavnosti knjižnice ter omogoča razvoj storitev za samostojno uporabo knjižnice. Ob sodobni strojni in programski opremi potrebuje tudi specializiran kader s širokimi znanji, ki zagotavlja razvoj, varnost, urejenost in operativnost informacijske infrastrukture ter pomaga poslovnim in strokovnim delavcem knjižnice, da s pomočjo možnosti sodobne tehnologije učinkovito odgovarjajo na delovne probleme in razvojne priložnosti.

Cilji:

1. Zagotavljati kvaliteten javni prostor za delovanje vseh knjižnic v mreži OKC
2. Zagotavljati sodobno informacijsko infrastrukturo za podporo delovanja knjižnice

Cilj 1:

Knjižnica kot kakovosten javni prostor

Aktivnosti	Časovni okvir	Nosilci
Selitev Knjižnice Štore v prostore v sklopu trgovskega centra	2021-2023	Občina Štore, vodstvo
Prilagajanje prostorov Knjižnice Celje razvoju novih storitev	2021/2025	Vodstvo, kolegij

Pričakovani učinki:

Uravnotežena kvaliteta dostopnosti do knjižničnih storitev v mreži knjižnic OKC; ustvarjeni pogoji za razvoj dodatnih storitev v krajevnih knjižnicah; knjižnica kot javna dnevna soba lokalne skupnosti (prostor za učenje, druženje in različne aktivnosti).

Kazalniki uspešnosti:

Število obiskovalcev prenovljenih knjižnic, število novih storitev v prenovljenih knjižnicah.

Cilj 2:

Zagotavljanje sodobne, zmogljive varne in operativne informacijske infrastrukture za podporo delovanja knjižnice

Aktivnosti	Časovni okvir	Nosilci
Spremljanje in posodabljanje strežniške in mrežne infrastrukture	2021/2025	vodstvo, zunanji izvajalci
Letna dinamika posodabljanja delovnih postaj za zaposlene in uporabnike ter periferne opreme	2021/2025	vodstvo, zunanji izvajalci
Permanentna skrb za enostavnost in uporabniško prijaznost sistemov, namenjenih uporabnikom	2021/2025	vodstvo, zunanji izvajalci
Skrbno upravljanje za zagotavljanje dolgotrajnega delovanja knjigomatov in sortirnega sistema	2021/2025	vodstvo, zunanji izvajalci
Pozorna skrb za varnost informacijskega sistema in podatkov, ki se v njem hranijo in obdelujejo	2021/2025	vodstvo, zunanji izvajalci
Spremljanje razvoja na področju IKT in predlogi za izboljšanje učinkovitosti delovnih procesov na osnovi IKT	2021/2025	vodstvo, zunanji izvajalci

Pričakovani učinki:

Učinkovita informacijska podpora na vseh področjih delovanja knjižnice; optimalen učinek sredstev, vloženih v informacijsko infrastrukturo; visoka stopnja varnosti obdelave podatkov; izkoriščanje ekonomskega potencial IKT (gostovanje portala Kamra in podobno).

Kazalniki uspešnosti:

Dostopnost podsistemov IKT po režimu 24/7. Minimalno število izpadov in varnostnih incidentov.

Analiza lokalnega okolja in pregled dejavnikov, ki bodo vplivali na delovanje Osrednje knjižnice Celje v strateškem obdobju 2021–2025

Pri nastajanju strateškega načrta smo upoštevali tudi analizo lokalnega okolja, ki smo jo primerjali z analizo iz leta 2013.

Med obdobjema 2013-2020 ostaja število prebivalcev v vseh občinah, za katere Osrednja knjižnica Celje izvaja knjižnično dejavnost kot javno službo (Celje, Dobrna, Štore, Vojnik), na približno enaki ravni in se je skupno celo povečalo za 2% (Tabela 1).

TABELA 1: ŠTEVILO PREBIVALCEV

Občina	2013 (1. 7.)	2020 (1. 1.)	indeks
Celje	48868	49540	101,38
Dobrna	2215	2234	100,86
Štore	4250	4529	106,56
Vojnik	8507	8907	104,70
Skupaj	63840	65210	102,15

Se pa v vseh občinah kaže trend staranja prebivalstva, na kar nakazujejo trendi tudi v naslednjem strateškem obdobju. Med letoma 2013 in 2020 je opazen občuten upad predšolskih otrok, zmanjšalo se je tudi število študentov. Število aktivnega prebivalstva ostaja na podobni ravni, kar za 14% pa se je povečal delež prebivalstva nad 65 let.

TABELA 2: ŠTEVILO PREBIVALCEV PO STAROSTNIH SKUPINAH

OBČINE SKUPAJ	2013 (1. 7.)	2020 (1. 1.)	indeks
0-5: predšolski	4005	3562	88,94
6-14: osnovnošolci	5003	5917	118,27
15-18: srednješolci	2341	2207	94,28
19-26: študenti	5079	4544	89,47
15-64 (brez SŠ in študenti): aktivni prebivalstvo	35722	35543	99,50
65+ : upokojenci	11690	13437	114,94

Glede na leto 2013 se je izboljšala izobrazbena struktura prebivalcev, največji porast je zaznati pri višješolski izobrazbi 1. stopnje (20% porast) ter pri višješolski izobrazbi 3. stopnje (38% porast). Zmanjšalo se je število prebivalcev z nedokončano in dokončano osnovno šolo.

TABELA 3: IZOBRAZBENA STRUKTURA

OBČINE SKUPAJ	2013	2019	indeks
brez izobrazbe	2014	1658	82,32
osnovnošolska	12051	10474	86,91
nižja poklicna, srednja poklicna/strokovna/splošna	29607	30025	101,41
VŠ 1. stopnje	5013	6485	129,36
VŠ 2. stopnje	5305	5895	111,12
VŠ 3. stopnje	805	1114	138,39

Povečal se je delež otrok v vrtcih, se pravi, da lahko knjižnica več predšolskih otrok doseže s sodelovanjem in povezovanjem z vrtci (Tabela 4).

TABELA 4: DELEŽ OTROK V VRTCIH

Občina	2013	2019/2020	indeks
Celje	79,7	81,3	102,01
Dobrna	79	83,8	106,08
Štore	79,2	78	98,48
Vojnik	73	84	115,07
Povprečje	77,73	81,78	105,41

Med leti 2013 in 2020 se je zmanjšala stopnja brezposelnosti v vseh občinah, kar je odraz izboljšanja gospodarskega stanja, saj je leta 2013 še bilo občutiti učinke krize.

TABELA 5: STOPNJA BREZPOSELNOSTI

Občina	2013 (dec)	2020 (jan)	sprememba
Celje	17	10,2	-6,8
Dobrna	9,7	6,9	-2,8
Štore	12,8	8,2	-4,6
Vojnik	12,1	7,1	-5

povprečje	12,9	8,1	-4,8
------------------	------	-----	------

Analiza starostnih skupin med prebivalci in člani knjižnice je pokazala, da prihaja do največjega razkoraka pri aktivnem prebivalstvu (starostna skupina med 15 in 64) in pri upokojevcih oziroma starostni skupini 65+. Knjižnici se postavlja kar nekaj izzivov, kako pridobiti nove člane v teh starostnih skupinah, ko ne poteka več aktivno izobraževanje in knjižnica tukaj tekmuje z drugimi ponudniki aktivnosti za preživljanje prostega časa.

Na drugi strani nam analiza kaže, da imamo nadpovprečen delež vpisanih osnovnošolcev, srednješolcev in tudi študentov.

TABELA 6: STAROSTNE SKUPINE MED PREBIVALCI OBČIN IN ČLANI KNJIŽNICE

	0-5: predšolski	6-14: osnovnošolci	15-18: srednješolci	19-26: študenti	15-64 (brez SŠ študenti): aktivni prebivalstvo (zaposleni, brezposelni, ostalo)	65+ in upokojevc	: SKUPAJ
Aktivni člani 2019	987	3.196	3.199	1925	6201	1903	16384
delež (%)	6,02	19,51	19,53	11,75	37,85	11,61	
Prebivalci 1. 1. 2020)	3562	5917	2207	4544	35543	13437	65210
delež (%)	5,46	9,07	6,97	6,97	54,51	20,61	
RAZLIKA	0,56	10,43	12,56	4,78	-16,66	-8,99	

Pokazalo se je, da je v knjižnico vpisanih precej več žensk kot moških (glede na delež porazdelitve med spoloma med prebivalstvom). V knjižnico je namreč vpisanih kar 68% žensk.

TABELA 7: DELEŽ ČLANOV/PREBIVALCEV PO SPOLU

	Moški	Ženske	SKUPAJ
Vpisani v knjižnico 6. 10. 2020	6784	14558	21342
delež (%)	31,79	68,21	
Prebivalci občin 1. 1. 2020	32925	32285	65210
delež (%)	50,49	49,51	
RAZLIKA	-18,70	18,70	

Kaže se tudi trend večanja deleža tujih državljanov med prebivalci občin. Tako se je delež tujih državljanov med leti 2013 in 2020 v Mestni občini Celje povečal za 58% (za 2.334 prebivalcev), delež državljanov Republike Slovenije pa se je zmanjšal za slabe 4%. Statistični urad ne omogoča nadaljnje analize, da bi lahko ugotovili, za katere tuje državljanke oziroma narodnosti gre, kar bi nam omogočilo lažje načrtovanje programa v prihodnje.

Tudi v drugih občinah se veča delež tujih državljanov, v Občini Štore se je povečal kar za 109%.

TABELA 8: PREBIVALSTVO PO DRŽAVLJANSTVU

Občina Celje	2013 (1. 7.)	2020 (1. 1.)	indeks	Občina Dobrna	2013 (1. 7.)	2020 (1. 1.)	indeks
Prebivalstvo	48868	49540	101,38	Prebivalstvo	2215	2234	100,86
Državljan Republike Slovenije	45022	43360	96,31	Državljan Republike Slovenije	2191	2198	100,32
Tuji državljani	3846	6180	160,69	Tuji državljani	24	36	150,00
Delež tujih državljanov med prebivalci (%)	7,9	12,5	158,23	Delež tujih državljanov med prebivalci (%)	1,1	1,6	145,45

Občina Štore	2013 (1. 7.)	2020 (1. 1.)	indeks	Občina Vojnik	2013 (1. 7.)	2020 (1. 1.)	indeks
Prebivalstvo	4250	4529	106,56	Prebivalstvo	8537	8907	104,33
Državljan Republike Slovenije	4015	4010	99,88	Državljan Republike Slovenije	8384	8632	102,96
Tuji državljani	235	519	220,85	Tuji državljani	153	275	179,74
Delež tujih državljanov med prebivalci (%)	5,5	11,5	209,09	Delež tujih državljanov med prebivalci (%)	1,8	3,1	172,22